

4. Селевко Г.К. Традиционная педагогическая технология и ее гуманистическая модернизация.- М.:НИИ школьных технологий, 2005. – С. 71.

5. Зеня Л.Я., Чобітько В.І. «Формування німецькомовної компетенції в учнів старших класів економічного профілю з використанням технології «Навчання у співробітництві»» // Іноземні мови №1/2008, С. – 8 -9.

6. Бориско Н.Ф. «Україна: читаємо, говоримо, дискутуємо». Навчальний посібник з німецької мови. – Київ: ТОВ «ВП Логос», 2004. – 256 с.

УДК 364 (477)

СОЦІАЛЬНИЙ ЗАХИСТ НАСЕЛЕННЯ, ЯК СКЛАДОВА СОЦІАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ ДЕРЖАВИ

Британська Н.Н. – викладач

ПВНЗ Вінницький інститут конструювання і підприємництва

Невід'ємною складовою процесів просування України на шляху до ЄС та розбудови соціально-зорієнтованої економіки є впровадження науково-обґрунтованої соціальної політики, створення ефективної системи соціального захисту населення. В сучасних умовах в Україні спостерігається системна економічна криза, одним з проявів якої є інфляція, викликана, зокрема, хвилеподібним зростанням соціальних виплат та трансфертів, не узгоджених ні з економічною, ні з демографічною ситуацією в країні.

Активізація заходів державного управління соціальним захистом населення, та її складової – системи пенсійного забезпечення, безпосередньо пов'язані з комплексом таких питань як досягнення макроекономічної стабілізації та економічного зростання в межах національної економіки, збільшення доходів населення та забезпечення гідного рівня життя громадян країни тощо. Ці питання мають велике практичне значення. Лише на засадах функціонування розвиненої системи соціального захисту населення Україна може сподіватися на винайдення стабільного шляху до становлення соціально-зорієнтованої ринкової економіки, гарантовано втілити стратегію щодо приєднання до складу країн ЄС [1].

Соціальний захист - це система державного гарантування прав громадян України на матеріальне забезпечення їх у разі повної, часткової або тимчасової втрати працездатності, втрати годувальника, безробіття з незалежних від них обставин, а також у старості та інших випадках, передбачених законодавством України.

Соціальний захист містить як пасивні, так і активні заходи підтримки доходів. Пасивними заходами є соціальна допомога, активними - соціальне страхування (тобто забезпечення доходів у випадку втрати працездатності чи роботи), лікування та профілактика хвороб, а також сприяння освіті й підвищенню кваліфікації.

Пасивна підтримка надається у вигляді соціальної допомоги - допомоги суспільства особі або сім'ї, яка не має достатніх засобів існування. Соціальна допомога за своєю суттю є адресною, тому що надається лише тим, хто її потребує. Через соціальну допомогу соціальний захист виконує свою лікувальну, реабілітаційну функцію, яка полягає в тому, щоб допомогти людям, які потрапили в скрутну життєву ситуацію, вберегтися від зубожіння і не опинитися на узбіччі суспільства.

Проте не менш важливими є також заходи, спрямовані на запобігання ситуаціям, які загрожують добробуту людини, стимулювання активності особи. Соціальний захист виконує свою превентивну, запобіжну функцію шляхом захисту особи та її сім'ї від втрат доходу, пов'язаних з безробіттям, старінням, хворобою або смертю, та поліпшення її добробуту через соціальні служби й економічну допомогу на виховання дітей. Система соціального захисту включає програми зайнятості, соціального страхування, охорони здоров'я та ін.

Державне соціальне забезпечення є складовою системи соціального захисту і виконує функцію нагромадження та розподілу коштів соціального захисту, призначених на соціальну допомогу, виплати по соціальному страхуванню тощо. Соціальне забезпечення включає пенсії й різного роду допомоги. Таким чином, під соціальним забезпеченням розуміють заходи матеріальної підтримки особи та сім'ї з боку держави і суспільства. До системи соціального захисту слід віднести також соціальні нормативи - гарантовані державою мінімальні рівні винагороди за працю, стипендіального та соціального забезпечення.

Глобальна тенденція до децентралізації, регіоналізації і муніципалізації соціальної політики знайшла своє відображення і в розвитку місцевого самоврядування. В Україні роль органів місцевого самоврядування у вирішенні соціальних проблем значно зросла, що обумовлено цілою низкою факторів [3].

По-перше, масштаби країни визначають необхідність адаптації соціального захисту до різноманітності місцевих умов.

По-друге, власне у віданні органів місцевого самоврядування містяться питання утримання і розвитку соціальної сфери, до яких у тому ж числі відносять організацію, утримання і розвиток установ освіти, охорони здоров'я, соціального забезпечення; соціальну підтримку і сприяння зайнятості населення.

Практично всі органи місцевого самоврядування здійснюють місцеві програми соціальної підтримки населення додатково до виплат пільг і допомоги, передбачених законодавством - від разової допомоги в грошовій і натуральній формі до створення комплексних центрів соціального обслуговування.

Основною задачею регіонального управління соціальним захистом є реалізація державної соціальної політики в окремих адміністративно-територіальних одиницях України. Для цього в структурі органів місцевого самоврядування створені відділи і управління по соціальному захисту населення.

Місцеве управління соціальним захистом населення діє в рамках регіонального. Система органів управління складається з районних і міських установ соціального захисту, аналогічних за змістом регіональним органам. Місцевий рівень є останнім у вертикалі системи соціального захисту населення і виконує специфічну роль сполучної ланки між об'єктом соціального захисту - населенням - і всією системою соціального захисту.

Сучасний стан розвитку місцевого самоврядування в контексті проблеми, що розглядається, потребує значної уваги до пошуку оптимальних шляхів надання соціальної допомоги та послуг на місцевому рівні. Запровадження нових і вдосконалення діючих

соціальних програм дають можливість оптимізувати управління системою соціального захисту населення на місцевому рівні, забезпечити високу якість та оперативність надання послуг найвразливішим громадянам і сім'ям.

Вирішення зазначених вище проблем потребує розробки концептуальних напрямів розвитку соціального захисту населення на регіональному рівні з посиленням адресності надання соціальної допомоги найменш захищеним верствам населення та створенням адекватної системи управління соціальним захистом виходячи з пріоритетності задоволення потреб населення в умовах ринкових перетворень у суспільстві.

Аналіз ходу економічних перетворень останніх років свідчить, що соціальні втрати України за ці роки досягли максимального розміру, становище найбільш вразливих верств населення оцінюється як критичне.

Важливою умовою досягнення в суспільстві соціальної стабільності є реформування системи соціального захисту, головною метою якого є розширення соціальної бази перетворень на основі стабілізації життєвого рівня населення, зменшення тягаря наслідків економічних реформ для найуразливіших верств населення, вжиття заходів щодо соціальної адаптації населення до цих перетворень [2].

Серед головних напрямків реформування слід виділити: розвиток пенсійного забезпечення та пенсійного страхування; впровадження системи медичного страхування; реформування системи соціальної допомоги, розвиток адресної допомоги; соціальне забезпечення жінок, дітей, молоді; забезпечення інвалідам рівних з іншими громадянами можливостей для участі в різних сферах життя суспільства тощо.

Література

1. Болотіна Н.Б. Право соціального захисту: становлення і розвиток в Україні / Н.Б. Болотіна – К.: Знання, 2015. – 381 с.
2. Мальований М.І. Форми соціального захисту населення / М.І. Мальований // Матеріали всеукраїнської заочної наукової конференції «Актуальні питання сучасної економіки». – Умань : Видавець «Сочінський», 2011. – Ч. 2. – 216 с.
3. Москаленко В.В. Сутність соціального захисту та його місце в політиці соціальної держави / В. Москаленко // Наукові записки. – 2013. – Том 21. – С. 42.